

पाठ्यक्रम

समुह (ड): सेवा सम्बन्धी

- कोष व्यवस्थापन
- नोटकोष / भा.रु. कोष
- सफा तथा भूत्रा नोट सम्बन्धी
- विप्रेषण कारोवार
- अन्तरशाखा तथा अन्तर बैंक कारोवार
- कोष तथा गैर कोषमा आधारित कारोवार
- Bank Risks Management Including BASEL III and Related NRB Directives.
- बाणिज्य बैंकको काम कारवाही सम्बन्धी

सफा नोट निति

- नेपाल राष्ट्र बैंक ले अर्थतन्त्रमा परिचालनमा रहेका बैंक नोटको जगेर्ना गर्न जारी गरिएका नोटहरूको सभ्य प्रयोग गरि बित्तिय सभ्यता भल्काउन, नोटको आयु वढाउन, नोटको छपाई सम्बन्धी खर्च तथा लागत कम गरी नोटको सभ्य प्रयोगलाई प्रोत्साहीत गर्न ल्यायको नितिलाई सफा नोट नितिको रुपमा लिईन्छ ।

सफा नोट नितिका मुख्य उदेश्यहरु तथा बिषेशताहरु

- नोटको सुरक्षित प्रयोग गरि यसको आयु लम्ब्याई नयां नोट छपाई सम्बन्धी लागत न्युनिकरण गर्नु
- नोटको सभ्य प्रयोग गरि बित्तिय सभ्यताको परिचय दिनु
- भुत्रा नोटवाट सर्न सक्ने सरुवा रोगहरुवाट वच्नु वचाउनु
- अर्थतन्त्रको मौद्रिकीकरणमा टेवा पुराउनु
- नगद बोक्दा हुने बिभिन्न जोखिमलाई न्युनिकरण गर्नु
- भौतिक मुद्रालाई प्रतिस्थापन गर्दै अर्थतन्त्रलाई डिजिटिजेशन गर्नु

Clean Note Policy

- The policy adopted by Nepal Rastra Bank to preserve the bank note by proper and civilized use of printed note, preserve the life of printed note, reduce the cost associated with printing new note is known as Clean Note Policy.

Major Objectives/Features of Clean Note Policy:

- To promote civilized and proper use of bank note to preserve its life and reduce the cost associated with printing new note.
- Civilized use of bank note to show financial civilization
- To reduce the risk of communicable disease that can be transmitted through dirty and stale note.
- To promote monetization of the economy
- To Reduce the risk associated with carrying physical cash
- To Gradually reduce the physical currency and to lure economy towards digitization

सफा नोट निति

- नोटलाई एटिएम मा प्रयोग गर्न सकिने, वजारमा प्रयोगका लागि पठाउन सकिने र चलन चल्तीमा लग्न नसकिने गरि बिभाजन गरि क्रमसः हरियो, सेतो र रातो रंगको ट्याग लगाउनु पर्ने आदि व्यवस्था
- चलन चल्तीमा पठाउन योग्य, एटीएमबाट भुक्तानी दिन योग्य र चलन चल्तीमा पठाउन अयोग्य नोटका प्याकेट ट्यागमा बैंक तथा बित्तिय संस्थाको नाम,, कार्यालय तथा शाखा, छाप, नोट गन्ती गर्ने कर्मचारीको नाम, कर्मचारी संकेत नं., हस्ताक्षर र मिति उल्लेख गर्नु पर्नेछ
- बैंक तथा बित्तिय संस्थाले खोटो, पूर्वराजाको फोटो अंकित, भुत्रा नोटको भुक्तानी गर्न नपाउने र त्यस्ता नोट कसैले ल्याएमा संकलन गरि नोटकोष मार्फत नेपाल राष्ट्र बैंकमा दाखिला गर्नु पर्ने
- चलन चल्तीमा नरहने भनि उल्लेख गरिएका रु १, २, २५ र २५० दरका नोटहरु बैंक तथा बित्तिय संस्थाले संकलन गर्नुपर्ने तर ति नोटको भुक्तानी दिन नपाउने ।

Clean Note Policy

- NRB has asked to categorize the bank notes in to three categories
 - New : Payable from ATM
 - Clean : Payable from Bank counter
 - Useless : Ineligible for Circulation
- BFIs are also required to clearly state the name of the branch, employee counting the notes, employee identification number, signature and date on every slip attached in bank note packets.
- Bank notes with Picture of former kings are to be categorized under 'Ineligible for circulation
- BFIs must collect the notes of 1, 2, 25, 250 and must not circulate it to the general public

सफा नोट निति

- नोटमा सकेसम्म प्याकेट बनाउदा स्टिच को प्रयोग गर्न नपाउने,
- नोटमा केरमेट गर्न नपाउने
- भुत्रानोटहरु छुट्याई धुल्याउने प्रयोजनका लागि नेपाल राष्ट्र बैंकमा दाखिला गर्नु पर्ने
- नक्कली नोटहरुको पहिचान गरि नजिकको प्रहरी कार्यालयमा जानकारी दिनुपर्ने
- नोटको प्रयोग न्युनिकरण गर्दै अन्य भुक्तानीका साधनहरु जस्तै चेक, डिजिटल कार्डहरु, ई पेमेन्ट आदिको प्रयोगमा जोड दिने
- नोट राख्दा पट्यायर, दोब्रायर, खुम्चाएर, नराख्न चेतना फैलाउने

Clean Note Policy

- NRB has also restricted BFIs from using Stapler pins in bank notes or its bundles
- Not to write unnecessarily in bank notes.
- BFIs must collect and submit all the bank notes which are marked with Picture of Former Kinds, Counterfeit Notes, and Unusable notes (with Red Tag) to the NRB through Note Kosh
- To Prevent from the possession of counterfeit notes, the Bank has also initiated a regular campaign for interaction program, seminar and workshop with various stakeholders
- BFIs should focus on minimization of the use of Physical notes and must promote digital money
- Promote Public awareness for preserving bank notes

सफा नोट निति

- नोट राख्ने दराज, फर्निचर, भल्ट, नोट ओसार पसार गर्ने सामाग्री सफा हुनुपर्नेछ । साथै नोट भण्डारण गर्ने ढुकुटि र कारोवार गर्ने कक्षहरुमा प्रकास एवम् Exhaust Fan आदिको प्रयोग गरि पर्याप्त हावाको ब्यवस्था भएको हुनु पर्दछ ।
- BFIs must ensure clean cupboard, furniture, vault and equipment used for transporting bank notes. Further, they must ensure adequate light and air in the vault and counter either naturally or by using exhaust fan.
- बैंक तथा बित्तिय संस्थाले नोटको भुक्तानी दिनुपुर्व निश्चीत प्रकृया पुराई जिवाणु तथा भाइरस रहित बनाउनु पर्दछ
- BFIs must ensure disinfection before circulating bank notes to the general public